

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ยุทธศาสตร์การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนหนองพอกวิทยายน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสรุปผลการวิจัยดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผลการวิจัย
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

ในการวิจัยยุทธศาสตร์การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนหนองพอกวิทยายน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 1 ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โรงเรียนหนองพอกวิทยายน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 1 สรุปได้ว่า สภาพปัจจุบันของสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โรงเรียนหนองพอกวิทยายน อำเภอดอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์ มี 3 ด้าน 1) สภาพแวดล้อมทางกายภาพ พบว่า สภาพอาคารเรียน ห้องเรียน หอประชุม โรงอาหาร ห้องน้ำ ไม่เหมาะสมสำหรับการใช้ ห้องเรียนสกปรก เก่า ขำรุด ขาดการดูแลเอาใจใส่และซ่อมแซม ไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน ขาดการรักษาความสะอาด บางแห่งต้องได้รับการส่งเสริมด้านงบประมาณเพื่อการจัดสร้างใหม่ในอนาคตเพื่อรองรับกับจำนวนนักเรียนที่เพิ่มมากขึ้น 2) สภาพแวดล้อมทางวิชาการ พบว่า สภาพแวดล้อมไม่เหมาะสมขาดแหล่งเรียนรู้ที่จะส่งเสริมความรู้แก่นักเรียน ขาดการส่งเสริมด้านงานวิชาการ ขาดสื่อ นวัตกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่เหมาะสม และ 3) สภาพแวดล้อมด้านการบริหารจัดการ พบว่า บุคลากรในสถานศึกษายังไม่รับการส่งเสริมอบรมให้ความรู้ในด้านวิชาการอย่างต่อเนื่อง ขาดการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านการเรียนการสอนขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ขาดการมีส่วนร่วมจากชุมชนผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้การพัฒนาด้านการเรียนรู้ขาดประสิทธิภาพ

2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โรงเรียนหนองพอกวิทยายน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 1

2.1 ยุทธศาสตร์การพัฒนาสภาพแวดล้อมทางกายภาพ

- 2.1.1 สนับสนุนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาคารสถานที่ ภายในและภายนอกห้องเรียนให้มีความพร้อมในการใช้งาน
- 2.1.2 ส่งเสริมการระดมทุนเพื่อการจัดสร้างอาคาร สถานที่ให้เพียงพอต่อการใช้งานในอนาคต
- 2.1.3 จัดสภาพแวดล้อมให้มีความร่มรื่นสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้
- 2.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาสภาพแวดล้อมทางวิชาการ
- 2.2.1 สนับสนุนการมีส่วนร่วมสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการระหว่างโรงเรียนและชุมชน
- 2.2.2 ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษาในรูปแบบของเครือข่ายวิชาการ
- 2.2.3 ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียน ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ทางวิชาการต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิต
- 2.3 ยุทธศาสตร์การพัฒนาสภาพแวดล้อมทางการบริหารจัดการ
- 2.3.1 สนับสนุนให้บุคลากรได้รับความรู้เพิ่มเติมในการพัฒนาการเรียนการสอน
- 2.3.2 สนับสนุนความร่วมมือระหว่างบุคคลเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในงาน
- 2.3.3 จัดสภาพแวดล้อมทางการบริหารจัดการในรูปแบบของการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

อภิปรายผล

ในการศึกษาเรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โรงเรียนหนองพอกวิทยายน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 1 ผลการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โรงเรียนหนองพอกวิทยายน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 1 พบว่า มีปัญหา 3 ประเด็นสำคัญ คือ 1) สภาพแวดล้อมทางกายภาพ พบว่า สภาพอาคารเรียน ห้องเรียน หอประชุม โรงอาหาร ห้องน้ำ ไม่เหมาะสมสำหรับการใช้ ห้องเรียนสกปรก เก่า ชำรุด ขาดการซ่อมแซม ไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน ขาดการรักษาความสะอาด บางแห่งต้องได้รับงบประมาณเพื่อการจัดสร้างใหม่ในอนาคต 2) สภาพแวดล้อมทางวิชาการ พบว่า สภาพแวดล้อมไม่เหมาะสมขาดแหล่งเรียนรู้ที่จะส่งเสริมความรู้แก่นักเรียน ขาดการส่งเสริมด้านงานวิชาการ ขาดสื่อ นวัตกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ และ 3) สภาพแวดล้อมด้านการบริหารจัดการ พบว่า บุคลากรในสถานศึกษายังไม่รับการส่งเสริมในด้านวิชาการ ขาดการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านการเรียนการสอน ขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ขาดการมีส่วนร่วมจากชุมชน ผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้การพัฒนาด้านการเรียนรู้ขาดประสิทธิภาพ โดย

อาศัยหลักของดำเนินงานด้านการจัดสภาพแวดล้อมตามรูปแบบเดิม ที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้ เนื่องจากสภาพการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันนั้นสถานศึกษาจะต้องกำหนดแผนการจัดการศึกษา ให้มีความสอดคล้องกับนโยบายการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการที่ต้องการให้บุคคลที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ ดังนั้นสถานศึกษาจะมุ่งที่จะพัฒนาความพร้อมต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับนโยบายดังกล่าวแต่ในทางปฏิบัติที่สถานศึกษาขาดความพร้อมหลายประการ เช่น ขาดงบประมาณที่เพียงพอต่อการบริหารที่เพียงพอ ขาดบุคลากรที่สามารถรับผิดชอบและดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่องเพราะในภาวะปัจจุบันบุคลากรของสถานศึกษามีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบที่หลากหลายนอกจากงานสอนจะต้องรับผิดชอบงานวิชาการ งานบริหารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทำให้สถานศึกษาไม่สามารถดำเนินงานได้ทันต่อเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนอกจากนี้ไม่สามารถที่ดำเนินการประสานความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องให้เข้ามาร่วมดำเนินงานได้เพราะติดปัญหาด้านระยะเวลาและความพร้อมเพียงจากทุกฝ่ายทำให้สถานศึกษาพยายามแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยการประชาสัมพันธ์ชี้แจงนโยบายต่าง ๆ ผ่านทางเอกสาร การจัดกิจกรรมของสถานศึกษาในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น วันสำคัญทางศาสนา ประเพณีของชุมชน เป็นต้น ส่งผลให้การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้มีประสิทธิภาพอย่างยิ่ง สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2550 : 5) ได้กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามีอยู่ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ซึ่งการที่จะให้มีผลเชิงคุณภาพต่อผู้เรียนอย่างแท้จริงต้องอาศัยการบริหารจัดการที่ดี และการมีส่วนร่วมจากบุคลากรทุกฝ่าย ผู้บริหารสถานศึกษา มีบทบาทโดยตรงในการบริหารจัดการเพื่อสร้างให้โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ มีการกำหนดวิสัยทัศน์ นโยบาย โครงสร้างและระบบบริหารโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ สนับสนุนการจัดสร้าง จัดหาและพัฒนาการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา จัดทำแผนพัฒนาการศึกษา จัดสรรงบประมาณ จัดทำแผนงานโครงการเพื่อใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ทำข้อตกลงบริการสาธารณะให้ตรงกลุ่มเป้าหมาย ใช้จ่ายเงินตามระเบียบราชการและระดมทรัพยากรจากทุกภาคส่วนมาใช้เพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้

2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โรงเรียนหนองพอก วิทยาลัยน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

2.1 ยุทธศาสตร์การพัฒนาสภาพแวดล้อมทางกายภาพ พบว่า สถานศึกษาควรสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาคารสถานที่ ภายในและภายนอกห้องเรียนให้มีความพร้อมในการใช้งาน ส่งเสริมการระดมทุนเพื่อการจัดสร้างอาคาร สถานที่ให้เพียงพอต่อการใช้งานในอนาคต และส่งเสริมการจัดสภาพแวดล้อมให้มีความร่มรื่นสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ ที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้เพราะการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาส่งผลให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพทั้งผู้สอนและผู้เรียน ซึ่งเป็นไปตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ให้ความสำคัญในการจัดสภาพแวดล้อมและสร้างบรรยากาศในโรงเรียนด้านกายภาพทั้งในและนอกห้องเรียนจะช่วยส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ต่อนักเรียน ประกอบกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 มาตรา 24 (5) ที่มุ่งเน้นให้ผู้สอนจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมให้เกิด ความเอื้ออำนวยให้ผู้เรียน

เกิดการเรียนรู้และทองคุณ หงษ์พันธุ์ (2540 : 35) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของสภาพแวดล้อมในโรงเรียนว่า มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการของเด็กทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ จิตใจและสังคม เนื่องจากพฤติกรรมของคนจะปรับเปลี่ยนได้ในสภาพสิ่งแวดล้อมอันพอเหมาะ ดังนั้น สภาพแวดล้อมในโรงเรียนล้วนมีผลต่อการเรียนรู้ของเด็ก สภาพแวดล้อมที่ดีย่อมมีอิทธิพลต่อการพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็ก เป็นสิ่งจูงใจให้เด็กอยากเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ โกวิท มัชฌิมา (2550 : 81-83) ได้ศึกษาวิจัยการจัดการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่า การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ควรพัฒนาในสภาพที่เป็นวัตถุประสงค์ อาคารเรียน ห้องเรียน อาคารประกอบ และอื่น ๆ ต้องได้รับการปรับปรุงให้มีสภาพแวดล้อมที่ดีขึ้น เพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น อรุณชัย กัญญา (2548 : 92 - 93) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอชะอำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ อาคารต้องมีความมั่นคง แข็งแรงและปลอดภัย และมีการจัดตกแต่งอาคารเรียนสะอาด เรียบร้อยสวยงามที่ช่วยสนับสนุนการเรียนรู้อย่างจริงจัง ไกรสร แก้วฝ่าย (2556 : 118 -119) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนบ้านนากอ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ด้านอาคารสถานที่ ผลจากการพัฒนาพบว่า บริเวณนอกห้องเรียนมีสภาพแวดล้อมที่สะอาดมากยิ่งขึ้น ไม่มีขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ ทั้งกลิ่นอเนก สสภาพแวดล้อมมีความสวยงามเป็นระเบียบและมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาดีขึ้นกว่าเดิม มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูและนักเรียน

2.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาสภาพแวดล้อมทางวิชาการ พบว่า สถานศึกษาควรสนับสนุนการมีส่วนร่วมสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการระหว่างโรงเรียนและชุมชน ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษาในรูปแบบของเครือข่ายวิชาการ และส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียน ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ทางวิชาการต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิต ที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้เนื่องจาก ผู้บริหารและครูได้ส่งเสริมให้นักเรียนคิดและทำงานรวมกันเป็นกลุ่ม ตามนโยบายการปฏิรูปการเรียนรู้ของ กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดจุดเน้นและปัจจัยที่สำคัญในการสนับสนุนการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ว่า ครูต้องจัดกระบวนการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับครูมีลักษณะ เป็นกัลยาณมิตรที่ช่วยเหลือเกื้อกูล มีการทำกิจกรรมร่วมกันในกระบวนการเรียนรู้ สอนให้รู้จักคิด ทำงานร่วมกันอย่างมีความสุขและให้การยกย่องชมเชยเมื่อนักเรียนทำดี นอกจากนี้การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ ควรมีการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนเป็นการปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน มีการเสริมแรง เพื่อเป็นการสร้างบรรยากาศที่ดีในชั้นเรียนหลายรูปแบบ สอดคล้องกับการศึกษาของพรณี เสียงบุญ (2553 : 120) ได้ศึกษาวิจัยการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาที่จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนบ้านหนองหัวคู อำเภอนาดูน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 พบว่า สถานศึกษาได้จัดบรรยากาศที่ช่วย

กระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจ จากผลการพัฒนาทำให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนได้อย่างเป็นระบบทำให้นักเรียนเป็นผู้มีระเบียบวินัยมากขึ้น สภาพแวดล้อมได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบนักเรียนมีความพึงพอใจในบรรยากาศการเรียนการสอนดีขึ้น และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขสถานศึกษาดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมสื่อการเรียนการสอน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข เต็มศักยภาพและมีลักษณะนิสัยที่ดีงาม อรุณชัย กัณฑ์ภา (2548 : 92 - 93) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอชะอำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการ โดยครูต้องยกย่องชมเชยเมื่อนักเรียนทำดี ครูให้ความรัก ความเมตตา ความเข้าใจ และเห็นใจนักเรียน และส่งเสริมให้นักเรียนคิดและทำงานร่วมกัน เป็นกลุ่ม

2.3 ยุทธศาสตร์การพัฒนาสภาพแวดล้อมทางการบริหารจัดการ พบว่า สถานศึกษาควรสนับสนุนให้บุคลากรได้รับความรู้เพิ่มเติมในการพัฒนาการเรียนการสอน สนับสนุนความร่วมมือระหว่างบุคคลเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในงาน และจัดสภาพแวดล้อมทางการบริหารจัดการในรูปแบบของการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้ เนื่องจากสถานศึกษาได้ตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อมและเห็นความจำเป็นที่จะต้องให้นักเรียนเรียนรู้ จึงกำหนดแนวปฏิบัติ การจัดสิ่งแวดล้อมขึ้นเพื่อให้โรงเรียนถือปฏิบัติอย่างจริงจังดังนี้ ประการแรก จะต้องวางแผนกลยุทธ์ เพื่อดำเนินกิจกรรมตามที่กำหนดซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญคือกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย เพื่อทราบและเข้าใจบทบาทอำนาจหน้าที่ ปริมาณและคุณภาพของ ปัจจัยการบริหารและลักษณะวิธีการสื่อความหมายประการที่สองคือ กระตุ้นหรือผลักดันให้มีการดำเนินการตามแผน โดยมีปัจจัยประกอบด้วยประสิทธิผลของระบบการสื่อสารข้อความ สมรรถนะของระบบราชการ ระดับการสนับสนุนนโยบายและปัจจัยอื่นๆ ประการที่สาม คือ การตรวจสอบควบคุมดูแล การติดตามผลการปฏิบัติงาน โดยประเด็นที่สำคัญคือ สร้างแรงกระตุ้น เพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษามีความร่วมใจ มีบทบาทสำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมทางการบริหารจัดการให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด สนับสนุนให้บุคลากรได้พัฒนางานและส่งเสริม การและต้องสนับสนุนให้มีส่วนร่วมในการบริหารงานจากทุกภาคส่วน สอดคล้องกับการวิจัยของ อรุณชัย กัณฑ์ภา (2548 : 92 - 93) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอชะอำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางการบริหารจัดการ บุคลากรในโรงเรียน มีการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน เต็มใจใน การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน บุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน และเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน และเลิศศักดิ์ คำปลิว (2551 : 99 - 100) ได้ศึกษาวิจัย การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามหาสารคาม เขต 1 การจัดสภาพแวดล้อมโดยรวมแล้วอยู่ในระดับมาก สามารถนำ ผลการวิจัยมาเป็นแนวทางในการบริหารงานเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้กับครู

และนักเรียนได้ชัดเจนมากขึ้น ในด้านเนื้อหาวิชาควรมีการกำหนดหลักสูตรให้สอดคล้องกับ รายละเอียดและนำภูมิปัญญาท้องถิ่น ทรัพยากรในท้องถิ่นมาปรับใช้ ในด้านการเรียนการสอน ครูควรนำสื่อและเทคโนโลยีการเรียนรู้ที่ทันสมัยมาใช้ในการสอนให้มากยิ่งขึ้น บุคลากรควรมีการพัฒนาตนเองโดยการอบรมหรือศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

1.1 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ครูควรเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ทั้งภายในภายนอก เช่น การจัดทำสวนหย่อม

1.2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางวิชาการ ครูควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นในกิจกรรมการเรียนการสอน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อให้ครูและนักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

1.3 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมทางการบริหารจัดการ โรงเรียนควรมีนโยบาย และกำหนดเป้าหมายในการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนชัดเจน ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากร เพื่อเพิ่มพูนความรู้ประสบการณ์ ความก้าวหน้าในการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน มีการประเมินผล รายงานผลด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน มีการยกย่องชมเชย ประกาศเกียรติคุณเผยแพร่ผลงานของบุคลากรที่มีความสามารถในการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนดีเด่น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของ โรงเรียนหนองพอกวิทยายน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 1 จึงควรมี การวิจัยเกี่ยวกับปัญหาของสภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

2.2 ควรมีการวิจัยเรื่องการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ในสถานที่อื่น

ด้วย

2.3 ควรมีการวิจัยในวิธีอื่นๆ ในเรื่องการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อ การเรียนรู้

ด้วย